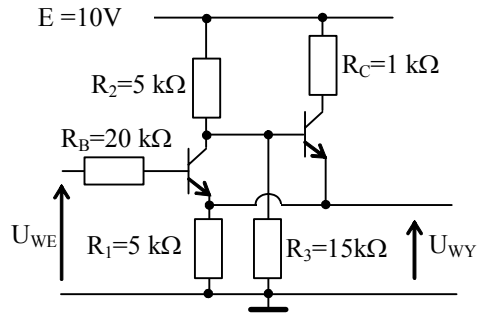
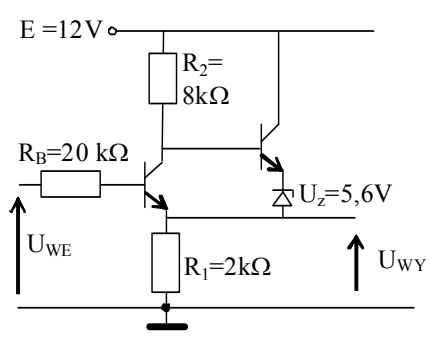
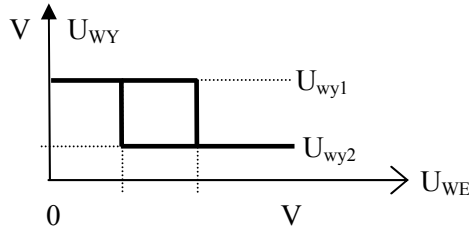

UKŁADY PRZERZUTNIKOWE

1. [Odp.](#)

	<p>(a) Narysuj charakterystykę przejściową. Oblicz współrzędne charakterystycznych punktów wykresu. Określ wartość międzyszczytową U_{WYp-p} sygnału na wyjściu układu jeśli do wejścia doprowadzono przebieg prostokątny o wartościach chwilowych:</p> <p>(b) 2V-6V (c) 4V-8V (d) 6V-10V</p>
---	--

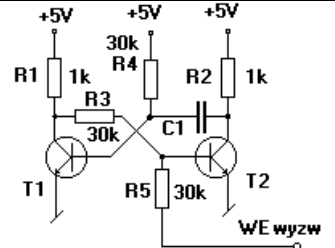
2. Odp.

	<p>Oblicz wartości U_{wy1} i U_{wy2} napięcia wyjściowego odpowiadające dwóm stanom przerzutnika. W obliczeniach przyjmij, że dla obu tranzystorów współczynnik $\beta \gg 1$.</p>
--	---

3. Odp.

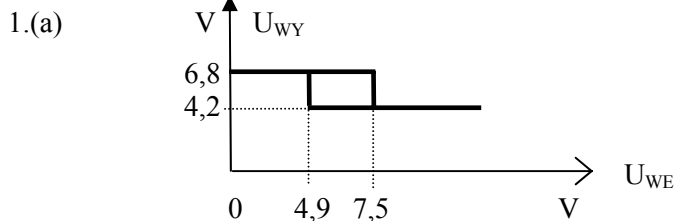
4. [Odp.](#)

	<p>Oblicz czas trwania impulsu T, czas martwy t_b jeśli $C_1 = 27\text{nF}$. Określ największą wartość częstotliwości f_{max} z jaką można wyzwać układ. Podaj minimalną wartość współczynnika wzmocnienia prądowego β_{min} tranzystorów, przy której układ pełni funkcję przerzutnika monostabilnego.</p>
---	--

5. Odp.

Odpowiedzi

(b) $U_{WYp-p} = 0$, (c) $U_{WYp-p} = 6,8\text{V} - 4,2\text{V} = 2,6\text{V}$, (d) $U_{WYp-p} = 0$.

[wróć \(back\)](#)

2. $U_{wy1} \cong E - U_{BE} - U_Z = 12\text{V} - 0,7\text{V} - 5,6\text{V} = 5,7\text{V}$, $U_{wy2} \cong (E - 0,2\text{V})R_1 / (R_1 + R_2) = 2,36\text{V}$

3.

4. $T = R_4 C_1 \ln 2 = 561 \mu s$, $t_b = 2,3 R_2 C_1 = 62 \mu s$, $f_{max} = 1/(T+t_b) = 1,6 \text{ kHz}$, $\beta_{min} = \max\{R_4/R_1, R_3/R_2\} = 30$.

[wróć \(back\)](#)

GENERACJA DRGAŃ

1. Odp.

	<p>Określ typ i nazwę generatora. Oblicz w przybliżeniu częstotliwość f_0 generowanych drgań. Wyznacz transmitancję czwornika sprzężenia zwrotnego β oraz wzmacnienie wzmacniacza k_{u0}. Podaj maksymalną wartość C_2, przy której układ generuje drgania. Przyjmij $U_T = 25 \text{ mV}$.</p>
--	--

2. Odp.

	<p>Oblicz w przybliżeniu częstotliwość f_0 generowanych drgań. Wyznacz transmitancję czwornika sprzężenia zwrotnego β oraz wzmacnienie wzmacniacza k_{u0}. Podaj minimalną wartość napięcia zasilającego E, przy której układ może generować drgania. Przyjmij $U_T = 25 \text{ mV}$.</p>
--	--

3. Odp.

<p>Zmierzono charakterystyki częstotliwościowe wzmacniacza.</p> <p>a) Która z podanych niżej transmitancji członu sprzężenia zwrotnego β zapewni, że układ stanie się generatorem po zamknięciu pętli s.z.?</p> <table border="1"> <tr> <td>$\beta = 0$</td> <td>$\beta = -1$</td> <td>$\beta = 1$</td> <td>$\beta = -1/20$</td> <td>$\beta = 1/20$</td> </tr> </table> <p>b) Który z poniższych warunków będzie spełnić częstotliwość f_g powstałego generatora</p> <table border="1"> <tr> <td>$f_g < 10^4 \text{ Hz}$</td> <td>$f_g > 10^4 \text{ Hz}$</td> <td>$f_g > 10^5 \text{ Hz}$</td> <td>żaden</td> </tr> </table> <p>c) Jaki w przybliżeniu będzie kształt generowanego sygnału</p> <table border="1"> <tr> <td>wykładniczy</td> <td>logarytmiczny</td> </tr> <tr> <td>sinusoidalny</td> <td>prostokątny</td> </tr> </table>	$\beta = 0$	$\beta = -1$	$\beta = 1$	$\beta = -1/20$	$\beta = 1/20$	$f_g < 10^4 \text{ Hz}$	$f_g > 10^4 \text{ Hz}$	$f_g > 10^5 \text{ Hz}$	żaden	wykładniczy	logarytmiczny	sinusoidalny	prostokątny	
$\beta = 0$	$\beta = -1$	$\beta = 1$	$\beta = -1/20$	$\beta = 1/20$										
$f_g < 10^4 \text{ Hz}$	$f_g > 10^4 \text{ Hz}$	$f_g > 10^5 \text{ Hz}$	żaden											
wykładniczy	logarytmiczny													
sinusoidalny	prostokątny													

--	--

4. Odp.

--	--

5. Odp.

--	--

Odpowiedzi

1. $f_0 = \frac{1}{2\pi\sqrt{LC}} \cong 1,33\text{MHz}$, $\beta \cong -\frac{C_1}{C_2} = -0,025$, $k_{u0} = -g_m R_C = -R_C \frac{I_{BB} R_B - 0,7}{U_T R_E} = -80$, $C_{2\text{max}} =$

$C_1 k_{u0} = 80\text{nF}$, generator LC Colpittsa. [wróć \(back\)](#)

2. $f_0 = \frac{1}{2\pi\sqrt{LC}} \cong 1,59\text{MHz}$, $\beta \cong -\frac{C_1}{C_2} = -0,033$, $k_{u0} = -g_m R_C = -R_C \frac{E/2 - 0,7}{U_T R_E} = -40$, E_{min} oblicza

się z warunku $k_{u0} = 1/\beta$, $E_{\text{min}} = 2(0,7V + U_T R_E C_2 / (R_C C_1)) = 7,81V$, [wróć \(back\)](#)

3. $\beta = 1, f_g < 10^4\text{Hz}$, prostokątny

4.

WZMACNIACZE SELEKTYWNE

1. Odp.

	<p>Oblicz przybliżoną wartość częstotliwości rezonansowej f_0 oraz 3dB szerokość pasma B wzmacniacza selektywnego. W obliczeniach przyjmij, że cewka jest idealna ($Q_L = \infty$), a impedancja wyjściowa tranzystora jest nieskończenie duża, $g_{ce} = 0$.</p>
--	---

2. Odp.

	<p>Oblicz częstotliwość rezonansową f_0 i 3dB-ową szerokość pasma wzmacniacza selektywnego. Przyjmij, że napięcie Early'ego tranzystora wynosi $U_A = 95V$. Oblicz wzmocnienie k_{u0} na środku pasma.</p>
--	---

Odpowiedzi

1. $f_0 \cong \frac{1}{2\pi\sqrt{LC}} \cong 712\text{kHz}$, $Q = 2\pi f_0 C R_C \cong 36$, $B = 2\Delta f_{3\text{dB}} = f_0/Q \cong 20\text{kHz}$.

$$2. f_0 = \frac{1}{2\pi\sqrt{LC}} \cong 1\text{MHz}, r_L = L\omega_0/Q_L \cong 1,57\Omega, I_C = \frac{I_{BB}R_B - 0,7}{R_E} = 1\text{mA}, U_{CE} = E - I_C R_E = 5,7\text{V}, g_{ce}$$

$$= I_C/(U_A + U_{CE}) \cong 0,01\text{mS}, G = \frac{1}{R_0} + g_{ce} + \frac{1}{Q_L^2 r_L} \cong 0,157\text{mS}, Q = \omega_0 C/G \cong 40, \Delta f_{3\text{dB}} = f_0/Q \cong 25\text{kHz},$$

$$k_{u0} = -g_m/G = \frac{-I_C}{U_T G} = -255.$$

UKŁADY MNOŻENIA BEZPOŚREDNIEGO

1*. [Odp.](#)

	<p>(a) Oblicz amplitudę U_{wy} napięcia na wyjściu modulatora jeśli amplituda napięcia modulowanego (nośnej) na wejściu układu $U_n=1V$, a amplituda sygnału modulującego $U_m=0$.</p> <p>(b) Oblicz głębokość modulacji m jeśli $U_m = 3V$. Przyjmij $\eta=1$ $U_T=25mV$. [Wskazówka: głębokość modulacji jest równa stosunkowi amplitudy napięcia modulującego pojawiającego się na R_{17} do napięcia stałego na tym rezystorze $m = U_{17ac}/U_{17DC}$].</p>
--	---

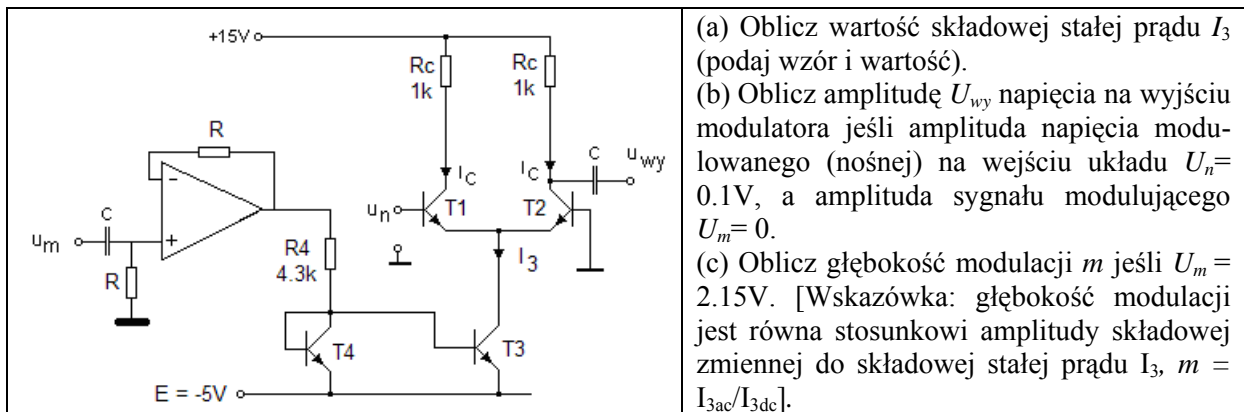
2. [Odp.](#)

	<p>(a) Oblicz amplitudę U_{wy} napięcia na wyjściu modulatora jeśli amplituda napięcia modulowanego (nośnej) na wejściu układu $U_n= 10mV$, a do wejścia modulującego nie doprowadzono żadnego sygnału.</p> <p>(b) Oblicz głębokość modulacji m jeśli do wejścia modulującego doprowadzono sygnał o amplitudzie $U_m = 3,6V$. Przyjmij $\eta = 1$ $U_T = 25mV$. [Wskazówka: głębokość modulacji jest równa stosunkowi amplitudy napięcia modulującego pojawiającego się na R_3 do napięcia stałego na tym rezystorze $m = U_{3ac}/U_{3DC}$].</p>
--	--

3. [Odp.](#)

	<p>(a) Oblicz amplitudę U_{wy} napięcia na wyjściu modulatora jeśli amplituda napięcia modulowanego (nośnej) na wejściu układu $U_n= 0,1V$, a amplituda sygnału modulującego $U_m= 0$.</p> <p>(b) Oblicz głębokość modulacji m jeśli $U_m = 1V$. [Wskazówka: głębokość modulacji jest równa stosunkowi amplitudy napięcia modulującego do napięcia stałego rezystorze R_7: $m = U_{7ac}/U_{7DC}$]. Przyjmij $\eta = 1$ $U_T = 25mV$.</p>
--	---

4. Odp.

- (a) Oblicz wartość składowej stałej prądu I_3 (podaj wzór i wartość).
 (b) Oblicz amplitudę U_{wy} napięcia na wyjściu modulatora jeśli amplituda napięcia modulowanego (nośnej) na wejściu układu $U_n = 0.1V$, a amplituda sygnału modulującego $U_m = 0$.
 (c) Oblicz głębokość modulacji m jeśli $U_m = 2.15V$. [Wskazówka: głębokość modulacji jest równa stosunkowi amplitudy składowej zmiennej do składowej stałej prądu I_3 , $m = I_{3ac}/I_{3dc}$].

5. Odp.

Odpowiedzi

- (a) $U_{wy} = R_{11}/(R_{10}+R_{11})k_{ur}U_n = 0,01g_mR_{18}U_n = 0,01R_{18}U_nI_E/(2U_T) = 0,01R_{18}U_nU_{17}/(2R_{17}U_T) = U_n = 1V$,
 $U_{17} = (R_8/(R_8+R_5)E - U_{BE6} - I_9R_9 - U_{BE3}) + U_{ZD2} = -3,9V + 6,2V = 2,3V$, $I_9 = I_3 = 14,3V/(R_3 + 2R_4) = 0,1mA$.

(b) $U_{17ac} = R_5 || R_8 / (R_5 || R_8 + R_1) U_m = U_m/3 = 1V$, $m = 1/2,3 = 0,43$. [wróć \(back\)](#)
- (a) $U_{wy} = k_{ur}U_n = g_mR_0U_n = R_0U_nI_E/(2U_T) = R_0U_nU_3/(2R_3U_T) = 200U_n = 2V$, $U_3 = U_{3DC} = 0 - U_{BE6} - IR_9 - U_{BE3} + 15V = 3,6V$.

(b) $U_{3ac} = R_2/(R_2 + R_1)U_m = U_m/2 = 1,8V$, $m = 1,8/3,6 = 0,5$. [wróć \(back\)](#)
- (a) $U_{wy} = k_{ur}^+U_n = \frac{1}{2}g_mR_6 || R_8U_n = \frac{I_E}{4U_T}R_6 || R_8U_n = \frac{U_7}{4U_T R_7}R_6 || R_8U_n = 33,3U_n = 3,33V$, $U_7 = 0 - U_{BE6} - IR_9 - U_{BE3} + 15V = 3,6V$.

(b) $U_{7ac} = U_m = U_n = 1V$, $m = U_{7ac}/U_7 \approx 0,28$. [wróć \(back\)](#)
- (a) T3 T4 tworzą lustro prądowe, $I_{3dc} = I_{4dc} = (-E - U_{BE})/R_4 = 1mA$,
 (b) $k_{ur}^+ = g_mR_C/2 = 40I_3R_C/4 = 10$, $U_{wy} = k_{ur}^+U_n = 1V$
 (c) $I_{3ac} = I_{4ac} \approx U_m/R_4 = 0,5mA$ (WO - wtórnik napięciowy $|k_{ur}| = 1$), $m \approx I_{3ac}/I_{3dc} \approx 0,5$.

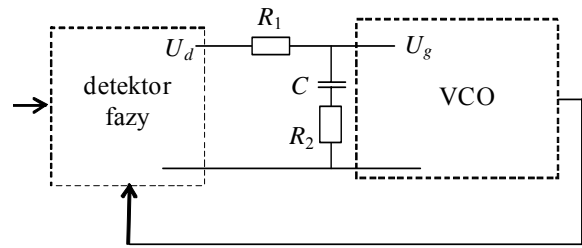
PĘTLA PLL

1. Odp.

W układzie pętli PLL zastosowano detektor fazy o charakterystyce sinusoidalnej $U_d = 2\sin(\varphi)V$, filtr pętlowy RC o z elementami $R = 15,9k\Omega$ i $C = 10nF$ oraz generator VCO o częstotliwości własnej $f_0 = 10,7 MHz$ i współczynniku przestrajania $K_g = 1,25MHz/V$. Oblicz zakresy trzymywania Δf_L i chwytania Δf_C synchronizacji oraz pulsacje własną Ω_N i wsp. tłumienia ξ_N pętli.

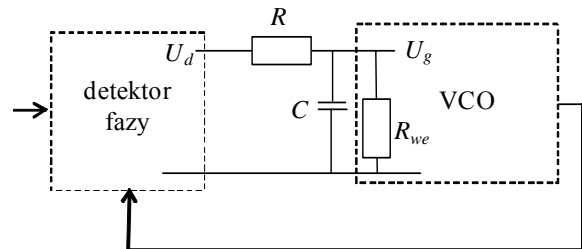
2. Odp.

W układzie pętli PLL zastosowano detektor fazy o charakterystyce $U_d = 3\sin(\varphi)$ V, filtr pętlowy proporcjonalno całkujący z elementami $R_1 = 9\text{k}\Omega$, $R_2 = 1\text{k}\Omega$, $C = 2\text{nF}$ oraz generator VCO o częstotliwości własnej $f_0 = 10,7$ MHz i współczynniku przestrajanania $K_g = 100\text{kHz/V}$. Oblicz zakresy trzymywania Δf_L i chwytania Δf_C synchronizacji jeśli wiadomo, że wejście generatora VCO nie obciąża filtru (rysunek).

3. Odp.

W układzie pętli PLL zastosowano detektor fazy o charakterystyce $U_d = 2\sin(\varphi)$ V, filtr pętlowy RC o z elementami $R = 10\text{k}\Omega$ i $C = 2,4\text{nF}$ oraz generator VCO o częstotliwości własnej $f_0 = 10,7$ MHz i współczynniku przestrajanania $K_g = 3\text{MHz/V}$. Oblicz zakresy trzymywania Δf_L i chwytania Δf_C synchronizacji jeśli wiadomo, że wejście generatora VCO obciąża filtr rezystancją $R_{we} = 20\text{k}\Omega$ (rysunek).

4. Odp.

5. Odp.

Odpowiedzi

1. Dla filtru RC $H(0) = 1$. Zakres trzymywania synchronizacji $\Delta f_L = U_{dmax} H(0)K_g = 2,5\text{MHz}$, $\tau = RC = 159\mu\text{s}$, cz. graniczna filtru pętlowego $f_1 = 1/(2\pi\tau) = 1\text{kHz}$, $\Delta f_C = (\Delta f_L f_1)^{1/2} = 50\text{kHz}$, Wzmocnienie pętli $K = K_d K_g 2\pi = [U_{dmax}/\text{rad}][K_g 2\pi] = 5\pi\text{MHz}$, $\xi_N = (K\tau)^{1/2} = 50$, $\Omega_N = (K/\tau)^{1/2} = 314\text{krad/s}$, ($f_N = 50\text{kHz}$)

2. Transmitancja filtru pętlowego $H(j\omega) \equiv \frac{U_g}{U_d} = \frac{1 + j\omega R_2 C}{1 + j\omega(R_1 + R_2)C}$, $H(0) = 1$. Zakres trzymywania synchronizacji: $\Delta f_L = U_{dmax} H(0)K_g = 300\text{kHz}$. Stałe czasowe filtru (patrz $H(j\omega)$): $\tau_b = (R_1 + R_2)C = 20\mu\text{s}$, $\tau_z = R_2 C = 2\mu\text{s}$, $f_b = 8\text{kHz}$, $f_z = 80\text{kHz}$. Dla $f_b > f > f_z$, $|H| \cong f_b/f$, wtedy zakres chwytania synchronizacji: $\Delta f_C = (\Delta f_L f_b)^{1/2} = 50\text{kHz}$. Sprawdzenie: $f_b > \Delta f_C > f_z$.

3. Transmitancją filtru z obciążeniem $H(j\omega) \equiv \frac{U_g}{U_d} = \frac{R_{we}}{R_{we} + R} \frac{1}{1 + j\omega(R_{we} \parallel R)C}$, $H(0) = R_{we}/(R + R_{we}) = 0,66$. Zakres trzymywania synchronizacji: $\Delta f_L = U_{dmax} H(0)K_g = 4\text{MHz}$. Stała czasowa filtru z obciążeniem (patrz $H(j\omega)$) $\tau = (R \parallel R_{we})C = 16\mu\text{s}$, cz. graniczna filtru pętlowego $f_1 = 1/(2\pi\tau) = 10\text{kHz}$, zakres chwytania synchronizacji: $\Delta f_C = (\Delta f_L f_1)^{1/2} = 200\text{kHz}$

4.

Odpowiedzi

- 1.
- 2.
- 3.